

Vzpomínka na Makeše

Ruda Makeš by oslavil 4. března 2010 své osmdesáté narozeniny. Bohužel není již dvanáct let mezi námi, ovšem vzpomínky pamětníků na tuto svéráznou postavu nejen brněnských šachových turnajů jsou jistě stále živé. Připomeňme si tedy Rudolfa Makeše dvěma články a pak výběrem jeho partií, z nichž je zcela zřejmé, že občas dokázal pořádně potrápit i známé kandidáty a mistry.

(Ruda Makeš hraje s mladým panem Závodným v městském přeboru. Archiv ZZ)

LÁSKY PANA MAKEŠE

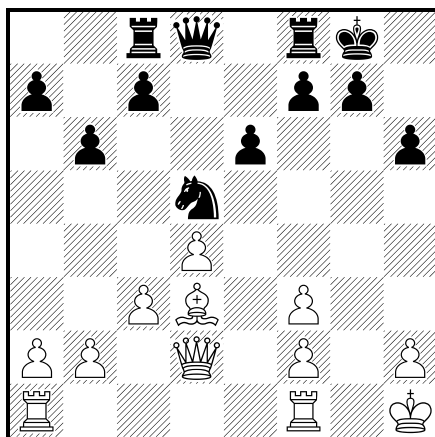
Legendární postavou brněnského šachu je pan **Rudolf Makeš**, zanícený vyznavač Stalina a odpůrce polistopadových změn. Má ke svému postoji jistě několik vážných důvodů. Žije totiž z nepatrné penze, kterou mu obhospodařuje jeho poručník. Pan Makeš je totiž od narození nesvéprávný občan. Nemá občanku, nemá právní subjektivitu, těžce se prodírá životem. O veškeré svoje úspory přišel před několika lety, když jeho předchozí poručník (rovněž známý brněnský mistr) zemřel a pozůstalí si rozebrali jeho majetek, včetně vkladní knížky s penězi p. Makeše (protože si jako nesvéprávný nemohl založit vlastní účet, nebyla knížka na Makešovo jméno!). Ruda se naučil šachu tak, že ležel na pohovce a maminka mu četla z nedělních novin šachovou hlídku. Snažil si v duchu postavení představit a postupně to dokázal. Stal se členem šachového klubu Lokomotiva Brno, a protože neměl nic jiného na práci, hrál co se dalo a kde se dalo. Mnozí účastníci Středočeských sjezdů a dalších tehdejších turnajů si jistě vzpomenou na nerozlučné trio Ringl, Makeš, Špičáková. Ruda to dotáhl na dobrou druhou třídu a k jeho vrcholným šachovým výkonům patří to, že někdy v 70. letech porazil třikrát během 24 hodin Frantu Vykydala, tehdejšího finalistu mistrovství republiky, v třech bleskových

turnajích. Makeš se uměl ze svých výher v blickách radovat. To se pak vždy po skončení partie ozvalo v sále hlasitě: "Děkuji vám, soudruhu!" (se jménem postiženého). Největším zážitkem jeho života je ovšem to, jak v padesátých letech absolvoval stranické školení (tam zřejmě museli i nesvéprávní). Od té chvíle se staly ideje socialismu a postava maršála Stalina jeho ideálem. Zná Stalinův životopis velmi podrobně a může na toto téma úspěšně diskutovat s kýmkoliv. Jednou byl omylem zapsán do seznamu voličů (tuším v r. 1972) a jeho radost neznala mezí. Byl snad jediným občanem ČSSR, který šel opravdu upřímně a radostně volit kandidáty Národní fronty, avšak nebyl k provedení volebního aktu připuštěn! Tuto krutou nespravedlivost tehdy hořce oplakal. Anekdot z Makešova života kolují mezi brněnskými šachisty desítky. Nejlépe je umí vypravovat pan Václav Dědek, nekorunovaný král brněnských kulisáků. Snad by bylo dobré je sebrat, aby se nezapomnělo na člověka, který se šachu a Stalinovi upsal celou svou těžce postiženou duší. Dnes je 65letý Ruda Makeš zlomeným mužem. Na turnaje jezdit nemůže (na vysoké vklady a náklady na ubytování mu státní příspěvek samozřejmě nestačí), socialismus padl, Stalin je prohlašován za zločince a dokonce ani šachy už ho moc nebaví. Raději hraje kulečník, nebo karty se svými přáteli. A je jedním z mála lidí, kteří na provokativní otázku "Rudo, je pravda, že jsi největší imbecil v republice" s hrdostí přitaká. Rádi bychom předvedli nějakou hezkou Rudovu partii, on je však neschovává (a pokud mu nějaký partiář zbyl, tak vždy bez jména soupeře a místa a data děje) a tak jsem musel sáhnout do svého osobního archivu a tam byla např. tato:

Makeš,R - Šmikmátor,J [C10]

Brno, 1984

1.d4 Jf6 2.Jc3 d5 3.Jf3 Jbd7 4.Sg5 e6 5.e4 dxe4 6.Jxe4 Se7 7.Jxf6+ Jxf6 8.c3 0-0 9.Sd3 b6 10.Dc2 h6 11.Se3 Sb7 12.0-0?! Sxf3 13.gxf3 Jd5 14.Sd2 Sg5 15.Kh1 Sxd2 16.Dxd2 Vc8?

(Po prostém tahu 16.-Df6 by stál černý dobře. Bezstarostným pokračováním umožnil však soupeři bleskový zásah na volném sloupci g) **17.c4! Jf6 18.Vg1 g5** [18...Kh8 19.Vxg7!] **19.Vxg5+!** (Matové hrozby ihned rozhodují) **19...Kh8 20.Vd5 Jg8 21.Vxd8 Vcxd8 22.Df4 f5 23.De5+ Vf6 24.Vg1 Vdf8 25.Dxc7 V8f7 26.Db8** (Když hraje nesvéprávný –bílý- s členem klubu MENSA) **1-0**

Odchod pana Makeše

Svéráznou postavou brněnského šachu byl pan Rudolf Makeš, který se koncem prosince minulého roku (1998) stal obětí tragické dopravní nehody. Žil z nepatrné penze, kterou mu spravoval jeho poručník. Pan Makeš byl totiž od narození nesvéprávný občan. Neměl občanku, neměl právní subjektivitu, těžce se prodíral životem. Jeho největší životní láskou se staly šachy. Ruda se je naučil tak, že ležel na pohovce a maminka mu četla z nedělních novin šachovou hlídku. Snažil si v duchu postavení představit a postupně to dokázal. Vstoupil do šachového klubu Lokomotiva Brno a protože neměl nic jiného na práci, hrál co se dalo a kde se dalo. Časem to dotáhl na dobrou druhou třídu a k jeho vrcholným šachovým výkonům patří to, jak někdy v 70. letech porazil třikrát během 24 hodin v bleskových turnajích Frantu Vykydala, tehdejšího finalistu mistrovství republiky. Makeš se uměl ze svých výher upřímně radovat. To se pak vždy po skončení partie ozvalo v sále hlasitě: "Děkuji vám, soudruhu!" (se jménem postiženého). Největším zážitkem jeho života totiž bylo, že v padesátých letech absolvoval stranické školení (tam zřejmě museli i nesvéprávní). Od té chvíle se staly ideje socialismu a postava maršála Stalina jeho ideálem. Znal Stalinův životopis dopodrobna a mohl na toto téma úspěšně diskutovat s kýmkoliv. Jednou byl omylem zapsán do seznamu voličů a jeho radost neznala mezí. Byl snad jediným občanem ČSSR, který šel opravdu upřímně a radostně volit kandidáty Národní fronty, avšak nakonec nebyl k provedení volebního aktu připuštěn! Tuto krutou nespravedlnost tehdy hořce oplakal. Anekdota z Makešova života kolují mezi brněnskými šachisty desítky. Po sametové revoluci se stal Ruda Makeš zlomeným mužem. Socialismus padl, Stalin je prohlašován za zločince a dokonce ani šachy už ho moc nebavily. Raději hrával kulečník, nebo karty se svými přáteli. V mém archivu je několik hezkých Makešových výher. Přinášíme tu, která na Olexově memoriálu před pěti lety vzbudila značnou pozornost:

Stanislav FUCHS – MAKEŠ

Brno 29.12.1994

1.e4 e6 2.d4 b6 3.Jf3 Sb7 4.Sd3 c5 5.c3 cxd4 6.cxd4 Jf6 7.0-0 Jc6 8.a3 Vc8 9.Jc3 Se7 10.h3 0-0 11.Se3 d6 12.Vc1 Ja5 13.De2 Jd7 14.d5 e5 15.b4 Jb3 16.Vc2 a5 17.Sc4 Jd4 18.Jxd4 exd4 19.Sxd4 Je5 20.Sb5 Sf6 21.De3 Jc4 22.Sxc4 Vxc4 23.Sxb6 De7 24.Dd3 Vfc8 (Černý má o 2 pěšce míň, ale hezký tlak po c-sloupci) 25.Vfc1 Sg5 26.Se3 (Lépe 26.Je2 s výměnami) 26..axb4 27.axb4 Sf6 28.Je2 Vxc2 29.Vxc2 Va8 30.g3 h5 31.Jd4 Sc8 32.Kh2 Dd7 33.Df1 Se5 34.f4 Sf6 35.Dg2 Va3 36.Sg1 h4 37.Je2 g5 38.g4 gxf4 39.Jxf4 Se5 40.Vf2 Vg3 41.Df1 Va3 42.Kh1 Sa6 43.Je2 Sd4 44.Vf5 Va1 (Zde se všichni účastníci turnaje seběhli k této partii a zírali, jak pan Makeš ničí silného protivníka) 45.Vg5+ Kf8 46.Df3 Sxe2 47.Dxe2 Sxg1 48.Kg2 Da7 a bílý se vzdal.

A teď výběr Makešových partií, kam jsme ovšem zařadili jen jeho výhry a nerozhodné hry (s jednou výjimkou):

Makeš,R - Píše,J [D02]

Brno /Gargulák B/ (3), 1967

1.d4 c6 2.Jf3 d5 3.Jc3 Sg4 4.e3 e6 5.Sd3 Jf6 6.h3 Sh5 7.g4 Sg6 8.Je5 Sd6 9.Jxg6 hxg6 10.f4 Jbd7 11.g5 Jh5 12.Dg4 De7 13.Je2 c5 14.c3 a6 15.0-0 b5 16.Sd2 c4 17.Sc2 a5 18.b3 Jb6 19.e4 a4 20.e5 Sc7 21.b4 0-0-0 22.a3 Vdf8 23.Vf3 Jd7 24.Vaf1 Sd8 25.Sb1 De8 26.Ve3 Vh7 27.Sc2 Vfh8 28.Vff3 Jf8 29.Sb1 Kd7 30.Sc2 f6 31.Vf2 De7 32.Vef3 Kc6 33.Sb1 Vg8 34.Sc2 Vhh8 35.Sb1 De8 36.Sc2 Jh7 37.Ve3 fxe5 38.fxe5 Sxg5 39.Jf4 [39.Vef3] 39...Jxf4 40.Vef3 Jxh3+ 41.Vxh3 Sxd2 42.Vxd2 Jf8 43.Vxh8 Vxh8 44.Vh2 Vh6 45.Dg5 Vxh2 46.Kxh2 Kd7 47.Kg3 Df7 48.Df4 De7 49.Kg4 Ke8 50.Dg5 Df7 51.Df4 Jh7 52.Dxf7+ Kxf7 53.Sb1 Jf8 54.Kg5 Jh7+ 55.Kg4 Jf8 56.Kg5 Jd7 57.Sxg6+ Kf8 58.Sc2 Jb6

59.Sh7 Jc8 60.Sg6 Je7 61.Sh5 Jg8 62.Sg4 Kf7 63.Sh5+ Ke7 64.Sg6 Jh6 65.Sh7 Jf7+ 66.Kf4 Jh8 67.Kg5 Jf7+ 68.Kf4 Kf8 69.Sg6 Jh6 70.Kg5 Jg8 71.Sh5 Je7 72.Sg6 Jxg6 73.Kxg6 Kg8 74.Kh5 (Archiv dr. Píše) **Remíza**

Makeš,R - Vykydal,F [A45]

Brno /II.etapa/ A (5), 1967

1.d4 Jf6 2.Sg5 g6 3.Sxf6 exf6 4.Jc3 Sg7 5.e3 0-0 6.Sd3 d5 7.Jf3 Se6 8.0-0 Jd7 9.Ve1 f5 10.Je2 c5 11.c3 a6 12.b4 c4 13.Sc2 Jf6 14.Jg5 Sd7 15.a4 b6 16.a5 b5 17.Va2 Dc7 18.f4 Vae8 19.Jg3 Ve7 20.Sb1 Vfe8 21.Jf1 Sc8 22.Jf3 Jd7 23.Vae2 Jb8 24.Je5 f6 25.Jf3 Jc6 26.Sc2 Sf8 27.Db1 Ve6 28.h4 Sd6 29.g3 De7 30.J3h2 Jxb4 (Jak jinak hrát proti Makešově blokadě na výhru?) 31.cxb4 Sxb4 32.Vd1 Sxa5 33.h5 Sc7 34.hxg6 hxg6 35.Jf3 Vb6 36.Jh4 Kg7 37.Vh2 Df7 38.g4 b4 39.Vdd2 b3 40.Sxf5 gxf5 41.Jxf5+ Sxf5 42.Dxf5 (Na návrh F. Vykydala dáno za remízu. Archiv F. Vykydal) **Remíza**

Brhlík,A - Makeš,R [B01]

Čáslav /XV. stredočeský sjezd-vedlejší turnaj/, 1971

1.e4 d5 2.exd5 Dxd5 3.Jc3 De5+ 4.Se2 c6 5.Jf3 Dc7 (Pan Makeš mne překvapil ve skandinávské hře se zajímavou variantou s tahy 3...De5+, 4...c6 a 5...Dc7. Měl jsem velký náskok ve vývinu a domníval jsem se, že partii nyní musím určitě lehce vyhrát. Bohužel další průběh partie me vyvedl z omylu a nakonec jsem partii raději remízoval třikrát opakovaním pozice. Partie měla rušný průběh a je třeba vzít v úvahu, že partii hráli hráči II.VT. Antonín Brhlík) 6.d4 .Jf6 7.0-0 Sf5 8.Sg5 e6 9.Ve1 Se7 10.Sd3 Sg4 11.h3 Sh5 12.De2 Jbd7 13.Je4 0-0 14.c4 Vae8 15.Jg3 Sg6 16.Sxg6 hxg6 17.Sd2 Sd6 18.Je4 Jxe4 19.Dxe4 Jf6 20.De2 c5 21.dxc5 Sxc5 22.b4 Se7 23.Vad1 Jh5 24.Vc1 Vd8 25.Je5 Sf6 26.Sc3 Vd6 27.De3 Se7 28.c5 Vd5 29.Jxg6 Sg5 30.Se5 Sxe3 31.Sxc7 Sxf2+ 32.Kxf2 fxc6+ 33.Kg1 Vd2 34.Vxe6 Vff2 35.Vxg6 Kh7 36.Vg4 Jf6 37.Vg3 Jd5 38.Se5 Vfe2 39.Sxg7 Je3 40.Kh1 Jf5 41.Vg4 Jxg7 42.c6 bxc6 43.Vxc6 Vd7 44.a4 Jf5 45.Vc5 Vd1+ 46.Kh2 Vf1 47.Vc7+ Kh6 48.Vc8 Kh7 49.Vc7+ Kh6 50.Vc8 Kh7 51.Vc7+ (2.50-2.05. Podle orig. zápisu p. Antonína Brhlíka ze Sázavy. Došlo 22.2.1996 jako reakce na můj článek Lásky pana Makeše v Právu. JK) **Remíza**

Veselý,J - Makeš,R [B00]

Brno KP (9), 07.07.1978

1.e4 b6 2.d4 Sb7 3.Jc3 e6 4.Se3 Sb4 5.f3 h6 6.a3 Sxc3+ 7.bxc3 Je7 8.Sd3 d6 9.Je2 c5 10.Jg3 Dc7 11.Sb5+ Sc6 12.Sxc6+ Jbxc6 13.0-0 Ja5 14.Dd3 Vc8 15.d5 e5 16.c4 f6 17.Je2 Dd7 18.Jc3 a6 19.Vab1 Vb8 20.Sd2 0-0 21.Je2 f5 22.f4 fxe4 23.Dxe4 Df5 24.Dxf5 Jxf5 25.Sxa5 bxa5 26.fxe5 Vxb1 27.Vxb1 Je3 28.e6 Jxc4 29.Jf4 Vxf4 30.Vb8+ Vf8 (1.21-0.32) 0-1

Látal,J - Makeš,R [B00]

Brno KP (6), 04.07.1978

1.e4 b6 2.Jc3 Sb7 3.Jf3 e6 4.d3 c5 5.Sf4 a6 6.g3 Jf6 7.Sg2 Se7 8.0-0 0-0 9.Ve1 Jc6 10.Je5 Jxe5 11.Sxe5 d6 12.Sxf6 gxf6 13.f4 e5 14.f5 Kh8 15.Dh5 De8 16.Jd5 Vg8 17.Jc7 Df8 18.Jxa8 Sxa8 19.Ve3 Vg5 20.De2 b5 21.h4 Vg7 22.Dh5 Dg8 23.Kf2 Sd8 24.c4 Sc6 25.b3 a5 26.Vg1 Sb6 27.Sh1 Vg4 28.Sf3 Vg7 29.g4 a4 30.Sh1 Sa5 31.Veg3 Sd2 32.g5 Sf4 33.Vg4 fxc5 34.hxg5 Se8 35.Dh6 Df8 36.f6 Vg8 37.Dh3 Sd7 38.Dxh7+ Kxh7 39.Vh4+ Kg6 40.Vh6+ Dxh6 41.gxh6+ Kh7 42.Vb1 b4 43.Sf3 axb3 44.axb3 Va8 45.Se2 Kxh6 46.Vh1+ Kg6 47.Sh5+ Kxf6 48.Kf3 Va3 49.Vb1 Va2 (2.13-1.06) 0-1

Makeš,R - Kuřil,V [D04]

Brno KP (7), 05.07.1978

1.d4 d5 2.e3 c6 3.Sd3 Jf6 4.Jf3 Sg4 5.Jbd2 Jbd7 6.0–0 e6 7.h3 Sh5 8.De1 Sd6 9.e4 Sxf3
 10.Jxf3 dxe4 11.Sxe4 Jxe4 12.Dxe4 0–0 13.c3 Jf6 14.Dc2 Dc7 15.Sg5 Jd5 16.Vfe1 Vae8
 17.Ve2 h6 18.Sd2 Sf4 19.Vae1 Dd6 20.Je5 Sxd2 21.Dxd2 Jc7 22.Ve4 f5 23.V4e3 Jd5
 24.Jc4 De7 25.Vxe6 Dd8 26.Vxe8 Vxe8 27.Vxe8+ Dxe8 28.Je5 De6 29.c4 Jf6 30.f3 c5
 31.De3 Jd7 32.f4 g5 33.d5 De7 34.g3 b6 35.Kf2 Jf6 36.Df3 Je4+ 37.Kg2 Dg7 38.Kh2 gxf4
 39.Dxf4 Jd6 40.g4 Jf7 41.Jxf7 Dxb2+ 42.Kg3 Dc3+ 43.Kh4 Df6+ 44.Jg5 (1.32-2.39) 1–0

Bednář,J - Makeš,R [A34]

Brno KP (8), 06.07.1978

1.Jf3 b6 2.c4 c5 3.Jc3 Sb7 4.e4 Jf6 5.Dc2 e6 6.e5 Jg8 7.d3 h6 8.Sf4 a6 9.Je4 Sxe4 10.dxe4
 Jc6 11.h4 g6 12.g4 Sg7 13.a3 Jge7 14.Sd3 Jc8 15.Dd2 d6 16.exd6 Jxd6 17.e5 Jc8 18.Vd1
 J8e7 19.Dc1 Dc7 20.Se4 Vd8 21.Vxd8+ Kxd8 22.Dc3 Kc8 23.0–0 Vd8 24.b4 Jd4 25.Jxd4
 Vxd4 26.De3 Jc6 27.Ve1 Sxe5 28.Sxe5 Jxe5 29.bxc5 Dxc5 30.Sg2 Jxc4 31.Df3 Vd2
 32.Db7+ Kd8 33.Db8+ Ke7 34.Db7+ Kf8 35.Df3 Dd6 36.Df6 Dd4 37.Df3 Kg7 38.Ve4 Dc5
 39.Sf1 b5 (Time! 2.00–1.28) 0–1

Makeš,R - Šedý,J [D04]

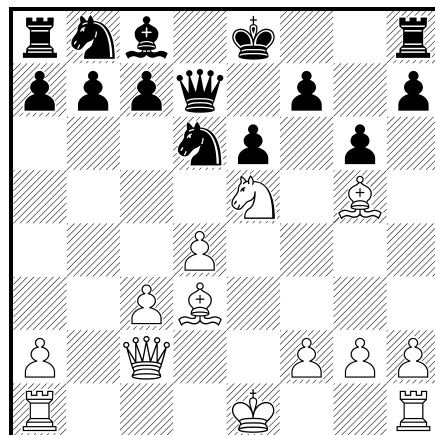
Brno /Loko C-Loko D/ (3), 04.12.1979

1.d4 d5 2.e3 Jf6 3.Jf3 g6 4.Je5 Sg7 5.Sd3 0–0 6.0–0 Jbd7 7.Jxd7 Sxd7 8.c3 c6 9.Jd2 Dc7
 10.e4 dxe4 11.Jxe4 Jg4 12.g3 Vad8 13.f4 Jh6 14.Jf2 c5 15.d5 c4 16.Se4 Dc5 17.De2 b5
 18.Se3 Dc7 19.Vad1 a5 20.Sd4 f6 21.De3 Vb8 22.Vfe1 Vfe8 23.Dd2 Jf7 24.Sf3 b4 25.Je4
 Vb5 26.De3 Jd6 27.Jxd6 Dxd6 28.Ve2 Sf5 29.Vde1 Kf7 30.g4 Sd7 31.h3 Sh6 32.g5 ffg5
 33.fgg5 Dg3+ 34.Sg2 Dxxg5 35.De4 Sg7 36.Sxxg7 Kxxg7 37.De5+ Dxe5 38.Vxe5 Kf6 39.V5e4
 Vc5 40.Vf1+ Sf5 41.Vff4 bxc3 42.bxc3 Vxd5 43.Vxc4 Ved8 44.Sxd5 Vxd5 45.h4 Vd3
 46.Vfd4 Ve3 47.Kf2 Vh3 48.Vd2 h6 49.Kg2 g5 50.hxxg5+ hxxg5 51.Vf2 Vd3 52.Vc5 e6
 53.Vf3 Vd2+ 54.Vf2 Vd3 55.Vf3 Vd1 56.Vxa5 g4 57.Ve3 Vd2+ 58.Kg3 Vd1 59.a4 Vg1+
 60.Kf2 Vh1 61.Vc5 Vh2+ 62.Kg1 Va2 63.a5 Vc2 64.Kf1 Vd2 65.Ke1 Vg2 66.Kf1 Vd2
 67.c4 Va2 (Archiv Jan Šedý) Remíza

Koudelka,I - Makeš,R [D24]

Vyškov /blitz teams/, 12.11.1983

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 d5 4.Jf3 dxc4 5.e4 Sb4 6.Sxc4 Jxe4 7.Dc2 Sxc3+ 8.bxc3 Jd6 9.Sd3
 g6? (Černý uvázl v sítích gambitu) 10.Sg5 Dd7 (Nebo: 10...f6 11.Sxxg6+) 11.Je5

(V této chvíli jeden z diváků pronesl: "Pane Makeš, dáma nemá nožičky!?" A opravdu! Tragikomická situace je pro naše čtenáře zachycena na diagramu. Milan Pastirčák - Stráž lidu 1983) 1-0

Zavadil,M - Makeš,R [D37]

Brno /II.etapa B/ (3), 1986

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Jf3 b6 5.Sf4 Sd6 6.Sxd6 Dxd6 7.e3 0-0 8.a3 c6 9.Vc1 Jbd7 10.Sd3 Sb7 11.0-0 Vfe8 12.b4 dxc4 13.Sxc4 Jd5 14.e4 Jxc3 15.Vxc3 Vad8 16.e5 De7 17.Da4 Va8 18.Vd1 b5 19.Sxb5 cxb5 20.Dxb5 Jb6 21.De2 Vac8 22.Vdc1 Vxc3 23.Vxc3 Vc8 24.Vxc8+ Sxc8 25.Jd2 Dd7 26.Dd3 Sb7 27.Jb3 Dc6 28.f3 Dc4 29.Dxc4 Jxc4 30.a4 Sd5 31.Jc5 Kf8 32.Kf2 Ke7 33.f4 Jd2 34.Jd3 Jb3 35.Ke3 Sxg2 36.Je1 Sf1 37.Jc2 h6 38.h4 f5 39.exf6+ Kxf6 40.Je1 Kf5 41.Jf3 Jc1 42.Je5 Ja2 43.Kf2 Sa6 44.Jc6 Sb7 45.b5 Jc3 0-1

Makeš,R - Kučík,R [E90]

Brno /II.etapa B/ (11), 1986

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.Jf3 0-0 6.Se3 Jbd7 7.Sd3 e5 8.d5 a5 9.0-0 b6 10.Dd2 Jg4 11.Sg5 f6 12.Sh4 Jc5 13.Sc2 Jh6 14.h3 Jf7 15.Je1 g5 16.Sg3 Jh8 17.Jd3 Jg6 18.Jxc5 bxc5 19.b3 Sd7 20.a4 Vf7 21.f3 Sf8 22.Je2 h5 23.Sf2 h4 24.Se3 Vg7 25.g4 hxg3 26.Jxg3 Jf4 27.Jf5 Sxf5 28.exf5 Jxh3+ 29.Kg2 Jf4+ 30.Sxf4 gxf4+ 31.Kf2 Vg5 32.Vg1 Sh6 33.Vxg5+ Sxg5 34.Vh1 Df8 35.Kf1 Dg7 36.Vh3 Sh6 37.Dh2 Sg5 38.Vh5 Remíza

Makeš,R - Auda,O [D00]

Brno /Gargulák B/, 1987

1.d4 Jf6 2.Sg5 d5 3.Sxf6 exf6 4.e3 Sd6 5.Jc3 c6 6.e4 dxe4 7.Jxe4 Se7 8.Jf3 0-0 9.c3 Ve8 10.Se2 Jd7 11.0-0 f5 12.Jed2 Jb6 13.Jc4 Jxc4 14.Sxc4 Sf6 15.Ve1 Vxe1+ 16.Dxe1 b5 17.Sb3 Sb7 18.Je5 Dc7 19.Jxf7 Kf8 20.De6 Sc8 21.De3 h6 22.Jh8 g5 23.Ve1 Sd7 24.Jf7 Kg7 25.Dh3 Kf8 26.Dxh6+ Sg7 27.Dxg5 1-0

Makeš,R - Martišek,K [A85]

Brno /Gargulák B/, 1987

1.d4 f5 2.c4 e6 3.Jf3 Jf6 4.Jc3 d5 5.e3 c5 6.Se2 cxd4 7.Dxd4 Jc6 8.Dd1 Sb4 9.Db3 0-0 10.0-0 Sxc3 11.Dxc3 Je4 12.Dc2 Jb4 13.Db3 a5 14.a3 dxc4 15.Sxc4 Jd5 16.Vd1 a4 17.Da2 Jef6 18.b4 b5 19.Sxb5 Db6 20.Dc4 Sb7 21.Sb2 Je4 22.Dd4 Dxd4 23.Sxd4 Jdc3 24.Sc4 Sd5 25.Sxd5 exd5 26.Vd3 Vfc8 27.Kf1 Jb5 28.Se5 Vc2 29.Vxd5 Jxa3 30.Vxa3 Vxf2+ 31.Kg1 Vc8 32.Vad3 Vcc2 33.Je1 Vce2 34.Vd1 Jd2 35.h3 a3 36.Vd7 g6 37.Vc1 Vf1+ 38.Kh2 Jf3+ 39.Kg3 f4+ 40.exf4 Jxe5 1-0

Ševčák,V - Makeš,R [B45]

Brno /Gargulák B/, 1987

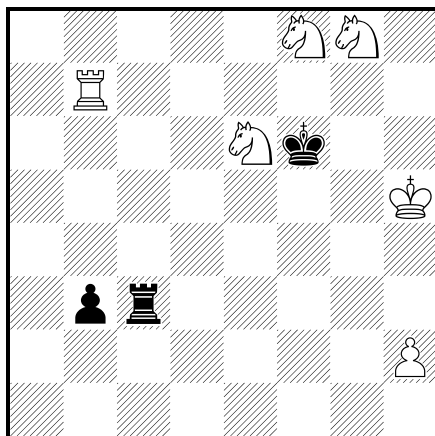
1.e4 c5 2.Jf3 e6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 Jc6 6.Se3 Jxd4 7.Sxd4 Se7 8.Sd3 Sb4 9.a3 Sa5 10.0-0 De7 11.Jb5 d6 12.f4 e5 13.fxe5 dxe5 14.Se3 Se6 15.b4 Sb6 16.Sxb6 axb6 17.Dd2 0-0 18.Jc3 Vfd8 19.Je2 Sc4 20.De3 Sxd3 21.cxd3 Dd6 Remíza

Makeš,R - Staněk,S [B00]

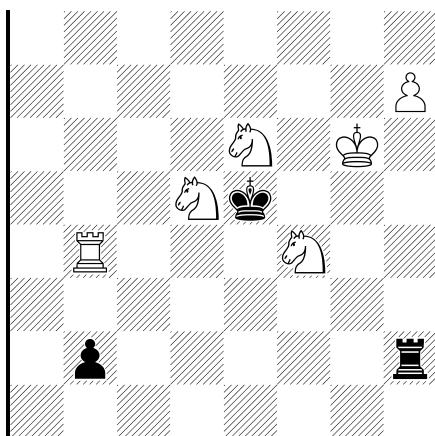
Chvalšiny, 1989

(Původně jsem ve své databázi nazval černého "Mikeš". Nic lepšího mne nenapadlo, neboť pan Makeš psal na partiáře jenom svoje jméno, soupeřovo ho prostě nezajímalo. Teprve v červenci 2000 se v hospodě "U Putny" přiznal pan Stanislav Staněk z Podhradní Lhoty k tomu, že tím soupeřem byl on!) 1.e4 e6 2.d4 b6 3.Sd3 Sb7 4.Jd2 Jc6 5.c3 Jf6 6.Jgf3 d6 7.0-0 e5 8.d5 Je7 9.c4 c6 10.b3 c5 11.Sb2 Jg6 12.g3 Sc8 13.Se2 Sg4 14.Je1 Sh3 15.Jg2 Se7

16.Vc1 Dd7 17.Vc3 h5 18.f4 Sxg2 19.Kxg2 h4 20.f5 Jf8 21.g4 g6 22.g5 Jh5 23.f6 Sd8
 24.Sg4 Db7 25.Sc1 Jf4+ 26.Kh1 Jd7 27.Jf3 Sc7 28.Sxf4 exf4 29.Dd2 Je5 30.Dxf4 Jxg4
 31.Dxg4 Dc8 32.Dg2 Dd7 33.a3 0-0-0 34.b4 Kb8 35.bxc5 dxc5 36.e5 Vde8 37.d6 Sxd6
 38.exd6 Dxd6 39.Dd2 Dc7 40.Vd3 Kc8 41.Vd1 Dc6 42.Df4 Ve4 43.Dd6 Dxd6 44.Vxd6 h3
 45.Kg1 Vxc4 46.Je5 Vd4 47.Jxf7 Vf8 48.V6xd4 cxd4 49.Je5 Kc7 50.Vxd4 a5 51.Vd7+
 Kc8 52.Vg7 Kd8 53.Jxg6 Ve8 54.Jf4 Ve4 55.Jxh3 Vg4+ 56.Kf2 b5 57.Kf3 Vc4 58.Jf4 b4
 59.Je6+ Kc8 60.axb4 axb4 61.f7 Kd7 62.f8J+ Kd6 63.Vd7+ Ke5 64.g6 b3 65.Vb7 Vc3+
 66.Kg4 Kf6 67.g7 Vc4+ 68.Kh5 Vc3 69.g8J+ (Pan Makeš se hlásí do Guinnessovy knihy
 šachových rekordů - proměnil 2 pěšce v jezdce!! JK)

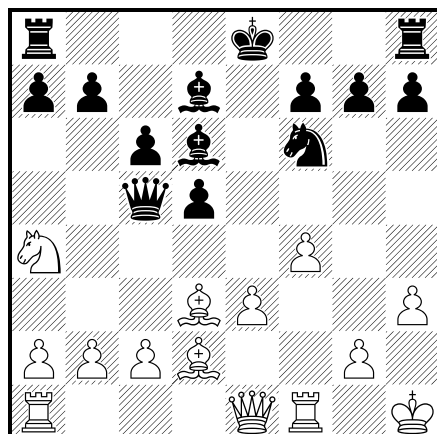
69...Kf5 70.Vb5+ Ke4 71.Jf6+ Kd3 72.Jd5 Vc2 73.Jef4+ Kc4 74.Vb4+ Kc5 75.J8e6+ Kd6
 76.h4 b2 77.Kh6 Ke5 78.h5 Vh2 79.Kg6 Vc2 80.h6 Vh2 81.h7

(A když chtěl bílý postavit čtvrtého koně, černý se raději vzdal. Zápis R. Makeše. JK. Podle p. Staňka vyhrožoval Makešovi rozhodčí, postaví-li si dalšího koně, tak oba zkontumuje! 1-0

Makeš,R - Kalendovský,J [A40]
 Brno /Veletržní rapid./ (7), 1993

1.d4 e5 2.dxe5 Jc6 3.Jf3 De7 4.Jc3 Jxe5 5.Jxe5 Dxe5 6.e3 c6 7.Sd3 d5 8.f4 De7 9.0-0 Jf6
10.Sd2 Sg4 11.De1 Dc5 12.h3 Sd7 13.Kh1 Sd6?? 14.Ja4

(A bílý vyhrál. Mohl mi také říci: „Dáma nemá nožičky...“. Byla to třetí moje prohra v tomto turnaji za sebou a velký šok. Zbývající 4 partie jsem ale vyhrál a dospěl ještě k dělení 5. místa s Piskem, K. Dvořákem, Píšem, Šteflem, Macháčkem, Celým a Vykydalem) 1-0

Kabát,E (1894) - Makeš,R [C10]

Brno Open (2), 29.08.1993

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jc3 dxe4 4.Jxe4 Jc6 5.Jf3 Jf6 6.Sg5 Se7 7.Jg3 0-0 8.Sc4 Ja5 9.Sd3 b6
10.c3 Sb7 11.0-0 c5 12.Vc1 Sxf3 13.Dxf3 cxd4 14.c4 Vc8 15.b3 Jc6 16.Vfe1 Jb4 17.Sb1 a5
18.Sd2 Ja6 19.Vcd1 Sc5 20.Sg5 h6 21.Sxf6 Dxf6 22.Dg4 Vcd8 23.Je4 De7 24.Jg3 Jc7
25.De4 g6 26.Dg4 Je8 27.Je4 Jf6 28.Df3 Jxe4 29.Dxe4 Df6 30.Vd3 Df5 31.Dh4 Dg5
32.Dh3 Kg7 33.Df3 e5 34.h4 Dxh4 35.Vxe5 Vfe8 36.De2 Vxe5 37.Dxe5+ Df6 38.De2 Vd6
39.Vf3 Dg5 40.Dd1 Ve6 41.Sd3 De5 42.g3 De1+ 43.Dxe1 Vxe1+ 44.Kg2 Va1 45.a4 Ve1
46.Vf4 Vd1 47.Se4 Ve1 48.Sd5 f6 49.Vf3 Remíza

Štourač,P - Makeš,R [A35]

Brno Open (5), 31.08.1993

1.c4 c5 2.Jc3 Jc6 3.e3 e6 4.d4 cxd4 5.exd4 Sb4 6.Jge2 Jf6 7.a3 Se7 8.g3 0-0 9.Sg2 Ja5
10.b3 Db6 11.Vb1 Dd8 12.Dd3 Jc6 13.0-0 Vb8 14.b4 b6 15.Sf4 e5 16.dxe5 Jh5 17.Sxc6
Jxf4 18.Jxf4 dxc6 19.Vbd1 Dxd3 20.Vxd3 Sf5 21.Vd2 Vbd8 22.Vfd1 Sg4 23.Vxd8 Sxd8
24.Jfe2 f6 25.Vd4 Sxe2 26.Jxe2 fxe5 27.Vd7 a6 28.Vd6 c5 29.bxc5 bxc5 30.Vxa6 Kf7
31.Jc3 g6 32.Va7+ Kg8 33.Kg2 h5 34.Jd5 g5 35.Je7+ Kf7 36.Jc6+ Ke6 37.Va6 Sf6
38.Jd4+ Kd7 39.Va7+ Kd6 40.Jb5+ Kc6 41.Vh7 h4 42.gxh4 gxh4 43.f3 Sg5 44.Vg7 Sf6
45.Vg6 (2.00-0.57) Remíza

Makeš,R (1656) - Sládek,V [D05]

Brno Open (6), 01.09.1993

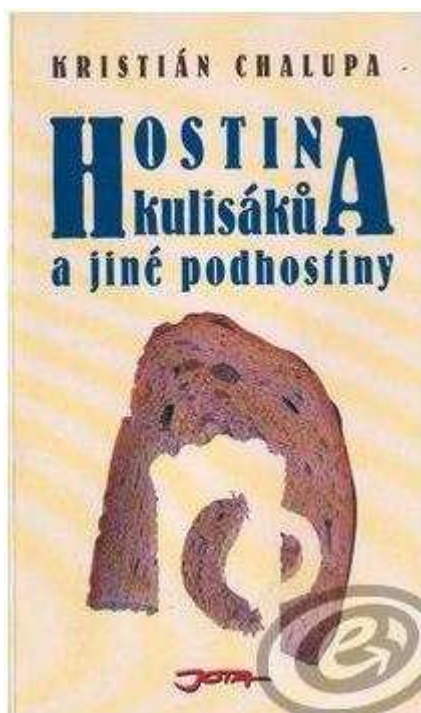
1.d4 d5 2.e3 e6 3.Jf3 c5 4.c3 Jc6 5.Jbd2 Jf6 6.Sd3 b6 7.Sb5 Sd7 8.Da4 Dc7 9.Dc2 Sd6
10.e4 dxe4 11.Jxe4 Jxe4 12.Dxe4 a6 13.Sd3 f5 14.De2 b5 15.d5 Jd8 16.Sxf5 0-0 17.dxe6
Sc6 18.Sg4 Sd5 19.Sg5 Se7 20.Sxe7 Dxe7 21.0-0-0 Sxa2 22.Vd7 Df6 23.e7 Df4+ 24.De3
Dxe3+ 25.fxe3 Ve8 26.exd8D Vexd8 27.Vxd8+ Vxd8 28.Vd1 Ve8 29.Ve1 a5 30.e4 b4
31.e5 bxc3 32.bxc3 Kf7 33.e6+ Sxe6 34.Sxe6+ Vxe6 35.Jg5+ (0.20-0.35) 1-0

Makeš,R (1656) - Eichler,G (1711) [D94]

Brno Open (8), 03.09.1993

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 d5 4.e3 Sg7 5.Jf3 0-0 6.Je5 c6 7.Sd3 Jbd7 8.0-0 Jxe5 9.dxe5 Je8
10.f4 dxc4 11.Sxc4 Dc7 12.Dc2 b5 13.Sd3 e6 14.Vf3 Sb7 15.Vg3 De7 16.Je4 f5 17.Jg5 Jc7
18.Sd2 a5 19.e4 Vfd8 20.exf5 exf5 21.Db3+ Jd5 22.Ve1 a4 23.Dc2 Jb4 24.Sxb4 Dxb4
25.Vc1 Vac8 26.Je6 Vd5 27.Jxg7 Dxf4 28.Jxf5 Vxe5 29.Vf1 Db4 30.a3 Df8 31.Jd4 Dd6
32.Jf3 Ve3 33.Sxg6 (0.51-1.05) 1-0

Ruda Makeš se obšem dostal i do **krásné literatury**. V knize „Hostina kulisáků a jiné podhostiny“ Kristiána Chalupy je o něm uveřejněna řada anekdot a spolu s Vaškem Dědkem jsou autorem zařazeni mezi elitu brněnských kulisáků a jejich přátel v dobách zvaných „totalita“. Doporučujeme si tuto knihu sehnat a přečíst!

Stydět by se měli bývalí kádrováci

Chalupová s Chalupou o Hostině

V těchto dnech vychází v brněnském nakladatelství JOTA knížka povídek s názvem **Hostina kulisáků a jiné podhostiny**. Její autor, nynější ředitel tiskového odboru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže **Kristián Chalupa** pracoval v 80. letech minulého století jako kulisák v Mahenově divadle v Brně. Téměř dvojnásobnou dobu byl však novinářem a prošel i jinými povoláními.

• Pane Chalupo, můj první dotaz je poněkud neobvyklý. Mohla bych Vám tykat?

Je to nutné, slečno redaktorko?

• Bylo by to pro mne v tomto rozhovoru jednodušší. Dovolu, abych Vám připomněla, že po dobu devatenácti

let sdílíme společnou domácnost a jako můj pokrevní otec jste dárcem mnoha mých genetických informací.

Děkuji za poměrně přesvědčivý výčet faktů. Akceptuji to, dceruško. Doufám, že si těch genetických informací vážíš.

• *To jistě... Tvá knížka, kterou vydává JOTA, se jmenuje Hostina kulisáků a jiné podhostiny. Proč jsi vybral právě tento název?*

Měl jsem to štěstí, že jsem zblízka poznal divadlo, které mne od dětství lákalo svou neopakovatelnou atmosférou. Celkem jsem ve dvou brněnských divadlech prožil téměř deset let, z toho šest a půl roku v Mahenově činohře mezi kulisáky. V zemi tehdy vládla železnou rukou komunistická strana a díky ní zde panovala šed' a nuda. V prostředí kulisácké šatny, v neskutečně pestré společnosti jsme ale dennodenně diskutovali o všech možných problémech, svorně jsme hanobili režim, vymýšleli recese, popíjeli společně alkohol. K tomu nám Honza Kvasnička, který pracuje v Mahence dodnes, vařil skvělý guláš. Byla to prostě permanentní hostina, z níž logicky naše životní partnerky neměly mnohdy velkou radost.

• *Neměl by ses za takové povolání spíš stydět než o něm psát povídky? Já se chlubím hlavně tím, že moji rodiče mají doktorát na filosofické fakultě.*

Podobnou otázku jsem dostal již vícekrát. Jak bych se mohl stydět za zaměstnání, v němž jsem se nenudil, kde jsem potkal tolik zajímavých lidí. Občanů s akademickým titulem jsou u nás snad statisíce, ale kulisáků je pouze několik stovek a vysokoškoláci mezi nimi nebyli v minulých dobách výjimkou. Patřil jsem tehdy společně s Vaškem Dědkem, Míšou Poláčkem, Evženem Petrovem, Slávkem Rašovským a mnoha jinými k jakési výjimečné skupině či dokonce, nebojím se to tak nazvat, určité elitě. Stydět by se měli bývalí kádrováci, placení straničtí funkcionáři, estébáci a jim podobní paraziti. Ti však stud neznají.

• *Kolik zaměstnání jsi do dnešního vystřídal?*

To je opravdu, ale opravdu těžká otázka. Nedokážu to přesně spočítat. Kdyby se do občanky ještě dávala razítka, tak by tam bylo dost husto. Dělal jsem třeba také vychovatele, dělníka ve skladu, stavebního dělníka, knihovníka, náboráře, propagačního pracovníka, novináře. A teď jsem státní úředník.

Ve druhé polovině 90. let se v Brně uskutečnily dva "slety" bývalých kulisáků Mahenova divadla. Na snímku kulisácká legenda Václav Dědek (vlevo) v rozhovoru s Kristiánem Chalupou (vpravo). Uprostřed naslouchá Ruda Makeš, který docházel do Mahenky za Dědkem na šachovou partičku. Na požádání v kulisácké šatně předváděli vynikající herecké etudy, například jednání Hitlera se Stalinem.

Foto: archiv

• *Proč ses vlastně stal kulisákem?*

Byla to souhra náhod. Počátkem 70. let jsem se snažil dostudovat vysokou školu a potřeboval jsem zaměstnání s pohyblivou pracovní dobou. To, že jsem u kulisáků zůstal ještě přibližně pět let po absolvování filozofické fakulty, je již jiná věc. Nikdy jsem toho nelitoval, a když dnes přijdu do Mahenky, tak si připadám, že jsem z ní vlastně ani neodešel.

• *Měla na výběr tvé práce vliv komunistická diktatura?*

Celá nekomunistická část společnosti - s výjimkou typických vrtichvostů - patřila před rokem 1989 k druhořadým občanům. Raději jsem po léta dělal kulisáka, než abych v nějakém podniku předstíral nadšení na schůzích SČSP či jiných obskurních organizací.

• *Do jaké míry ses v průběhích inspiroval vlastním životem? Mám na mysli i povídky, které nejsou z divadelního prostředí.*

Všech dvacet příběhů se opírá o autentické zážitky mé a mých přátel. Všechny jsou zároveň vyprávěny s určitou nadsázkou. Jinak by to ani nebyly povídky.

• *Kterou ze dvaceti povídek preferuješ, a z jakého důvodu?*

Nejraději mám Myšlenky jevištní techniky, které jsou v knížce uvedeny namísto vysvětlivek. Část z nich již vyšla v samizdatové knižce v roce 1985 s ilustracemi Rosti Pospíšila. Tyto "fórismy" totiž opravdu napsal život.

- *Myslíš, že po prvních povídkách budou nějaké další?*

Mám již další povídky rozepsány. Mou ambicí je však román.

- *Tak pracuj, ať spolu můžeme udělat další rozhovor.*

*Markéta Chalupová
studentka žurnalistiky Masarykovy univerzity v Brně*

(Vypůjčeno z internetu. Na malé fotce z uvedené knihy jsou pánové Václav Dědek, Ruda Makeš a Kristián Chalupa)

Vyslechnuto v klubu Loko Brno dne 9.11.1999 (povídání o **Vaškovi Dědkovi** od Jarka Majera s malými doplňky od Petra Schustera): "Vaška je škoda, to byl dobrý člověk. Hrál gambity, například 1.d4 d5 2.Jc3 Jf6 3.e4 a pak f3. Gambity studoval. Se mnou měnil knížky. Začal sbírat romány, všechny knížky o válce, musel vědět, jak to tehdy přesně bylo. Jednou jsem mu dal tlustý román a on mi za to dal jakousi knížku pro začátečníky. Měl plno starých šachových knížek, stovky, a tam ty gambity přehrával. Jednou chtěl z klubovny Morendy (tehdy ještě na Veselé), udělat jídelnu pro bezdomovce. Schovali starému Davidovi klíče od místnosti na skříň a toho mohla klepnout pepka, když je hledal. Jo, chodil jsem za ním do divadelního bufetu. Hrál tam šachy s dalším kulisákem Sašou Tikovským. Toho taky učil gambity. Vždycky poručil ruma, výčepní mu říkal, ale ty to máš Vašku zakázaný. Nekecej a nalívej, zněla jeho odpověď. Taky karty hrál dobře - ty, jak se tomu říká - taročky. Jo taročky. První manželka mu utekla do Švédska v osmašedesátým - aspoň měl od ní pokoj."

Co dodat? I po smrti způsobil Ruda Makeš kuriózní pozdvižení na úřadě městské části tuším Židenice. Když ho byl v roce 1998 přejel a smrtelně zranil v Komíně automobilista (který nebyl nikdy vypátrán), uložili Rudovo tělo do márnice nemocnice u sv. Anny a zde ležel chudák několik měsíců, než se podařilo zjistit jeho pravou totožnost. Rudovým opatrovníkem byl tehdy pan V. Kosina a ten obdržel jednoho dne od nemocnice účet: za dvouměsíční pobyt Vašeho svěřence R.M. účtujeme Vám (a teď byla uvedena částka, přesahující několik desítek tisíc korun)! Pan Kosina ovšem ihned vše konsultoval s advokátem a byl jím ubezpečen, že jeho pečovatelská služba končí s datem úmrtí svěřence. Předal tedy onen účet na úřad městské části, kde měl Ruda Makeš trvalé bydliště. Tam ovšem způsobil velké vzrušení, neboť „sociální odbor“ onoho úřadu již vyčerpал veškeré peníze, určené na tyto záležitosti, formou příspěvků četným tam bydlícím nezaměstnaným. Jak to všechno dopadlo – to už nevíme...